

Elintarviketeollisuusliiton tukijulistus kaupunginjohtajien ja pormestareiden luontojulkilausumalle

Kaupunkien rooli kestävien ruokajärjestelmien edistäjänä on keskeinen, ja yhteistyö elintarvikealan kanssa tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa laajasti luonnon tilaan. Monimuotoinen luonto, jota kaupungit osaltaan vaalivat, on puolestaan edellytys ruokajärjestelmän kestävyydelle, huoltovarmuudelle ja pitkän aikavälin toimintaedellytyksille. Lisäksi kaupungit ovat erittäin merkittävä elintarvikehankintojen tekijä.

Suomen suurimmat kaupungit ovat sitoutuneet vahvistamaan luonnon monimuotoisuutta yhteisessä julkilausumassa, joka julkaistiin Tampereella 2024 ja päivitettiin Espoossa 2025. Julkilausuma painottaa yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa esimerkiksi yhteisissä aloitteissa ja hankkeissa.

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) ja sen jäsenyritykset ovat puolestaan tehneet pitkäjänteistä työtä ruoka-alan arvoketjujen luontotyön kehittämiseksi. Elintarviketeollisuuden luontokäsikirjassa ala sitoutuu osaltaan pysäyttämään luontokadon etenemisen vuoteen 2040 mennessä, minkä jälkeen sen toiminta kokonaisuudessaan vahvistaa luonnon monimuotoisuutta. Alan luontotavoite on linjassa kaupunkien kunnianhimon kanssa, jossa pyritään toteuttamaan Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen biodiversiteettivitekehyksen sekä EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteita.

Tukijulistuksella Elintarviketeollisuusliitto haluaa osoittaa tukensa kaupunginjohtajien ja pormestareiden luontojulkilausumalle, ja sitoutuu osaltaan edistämään ruoka-alan arvoketjun yhteistyötä luontotavoitteiden saavuttamiseksi.

Tukijulistuksen yhteistyöalueet:

1. Ruokahävikin vähentäminen

Ruokahävikin vähentäminen tukee luonnon monimuotoisuutta edistämällä luonnonvarojen kestävää käyttöä. Suomi on sitoutunut puolittamaan ruokahävikin vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi EU:n jätedirektiivi asettaa ruokaketjun toimijoille sitovat elintarvikejätteen vähentämistä koskevat tavoitteet. Julkiset ruokahankinnat ja ruokapalvelut ovat volyyminsa vuoksi merkittävässä asemassa ruokahävikin vähentämisessä. Hävikin seuranta auttaa tunnistamaan, missä ja miksi hävikkiä syntyy sekä millaisilla toimilla sitä voidaan vähentää.

ETL:n, yritysten ja kaupunkien yhteistyön tavoitteena on käynnistää vuoropuhelu ja tunnistaa keinoja ruokahävikin vähentämiseksi elintarviketeollisuudessa ja julkisissa ruokapalveluissa. Yhteistyössä tunnistetaan hävikin keskeisiä syntypaikkoja, jaetaan tietoa ja hyviä käytäntöjä sekä kehitetään toimenpiteitä, kokeiluja tai pilotteja hävikin ehkäisemiseksi. Toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan yhteisesti, jotta parhaat käytännöt voidaan tunnistaa, jakaa ja skaalata laajempaan käyttöön.

2. Julkisten hankintojen ekologisten kriteerien kehittäminen

Julkisilla ruokahankinnoilla voidaan edistää ilmasto- ja luontotavoitteita, kiertotaloutta sekä luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Kaupunkien ja hankintayksiköiden rooli on keskeinen, sillä ne määrittelevät hankintojen tavoitteet ja sovellettavat kriteerit omien strategisten linjaustensa pohjalta. Elintarviketeollisuus voi puolestaan tuoda valmisteluun tietoa tuotteiden, pakkausten, raaka-aineiden, tuotantoprosessien ja toimitusketjujen kehityksestä. Yhtenäiset ekologiset kriteerit parantavat yritysten toimintaympäristön ennakoitavuutta ja auttavat suuntaamaan julkista kysyntää luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin.

ETL:n, yritysten ja kaupunkien yhteistyön tavoitteena on rakentaa yhteistä ymmärrystä luonnon monimuotoisuuden huomioimisesta julkisissa ruokahankinnoissa ja edistää dialogia ekologisten kriteerien kehittämiseksi. Yhteistyössä pyritään tunnistamaan luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta vaikuttavia, yhtenäisiä ja syrjimättömiä mittareita, jotka auttavat seuraamaan julkisten ruokahankintojen luontovaikutuksia.